

FORMANDENS MUNDTLIGE BERETNING

Det talte ord gælder

Klar til OK-21 efter et år i coronaens skygge - og stadig midt i corona-or-kanens øje

2020 har været et meget specielt år for alle – ja for hele verden. Vi har skullet handle – nogle gange meget hurtigt og resolut – for at håndtere en corona-krise. Samtidig med, at vi også har løst de fleste af de opgaver, som vi plejer – fx at forberede overenskomstforhandlinger.

Meget er fortsat ikke, som det plejer. Heller ikke min mundtlige beretning, som jeg i år ikke kan dele med jer fra talerstolen i Arbejdersmuseet. I får i stedet en digital og kortere version end normalt.

Stor indsats med håndtering af corona

Da coronaen kom i marts, stod den på akut krisehåndtering på mange arbejdspladser i kommuner og regioner. Verden lukkede ned, og Danmark lukkede ned. Men de fleste fortsatte ufortrødent på arbejdet og varetog kritiske funktioner eller blev hurtigt oplært til at gøre det. En del blev henvist til at arbejde fra hjemmearbejdsplads, som for de flestes vedkommende slet ikke var indrettet hensigtsmæssigt. Det bekræftede os i, at vi har en offentlig sektor med dygtige medarbejdere, som vi kan være meget stolte af. De ansatte evnede hurtigt at omstille sig til den anderledes hverdag. Og det lærte os en hel del om, hvor langt man kan nå med holdånd og arbejdsfællesskaber. Siloer og kasser, som har bremset ting i årevis, var pludselig ikke det store problem længere. Man rykkede sammen i bussen, da det virkelig gjaldt. Fik faglighederne til at spille sammen til gavn for kerneopgaven. Vi fik øjnene op for, at alle grupper og funktioner er vigtige. Fx fik hygiejne og rengøring et helt nyt fokus, som jeg ikke håber bliver glemt, når corona er overstået.

Medarbejdere har på forskellig vis ydet en kæmpe indsats. På sygehuse, skoler, dagtilbud, ældrepleje, i administrationen osv. Det giver stor respekt. Men det har også slidt, for mange var hårdt pressede i forvejen. Den offentlige sektor har i årevis kørt på økonomisk smalhals med høj arbejdsintensitet og presset arbejdsmiljø. Nu står vi midt i den anden coronabølge. Medarbejderne yder stadig maksimalt. Det er hårdt fortsat at være i konstant alarmberedskab, som i foråret. Nu er vaccinen på vej - heldigvis - men der kan godt gå en rum tid endnu, før vi er ude af coronaens skygge.

For nogle af dem, der har været så uheldige selv at blive ramt af corona på jobbet, har det også givet arbejdsskader på grund af senfølger. Vi skylder dem at gøre alt, hvad vi kan for at give dem de bedste vilkår for at komme videre.

Den danske model leverede varen

Vi fik i slutningen af 2019 aftalt en politisk forhandlingserklæring med arbejdsgiverne. Erklæringen bygger på en fælles anerkendelse af den danske model og understreger betydning af et godt og tillidsfuldt samarbejde både under og efter forhandlingerne. De gode hensigter blev bl.a. testet under corona-håndteringen – og bestod.

Coronaen lærte os nemlig, at den danske model også kan levere varen i en pandemi. Da Danmark blev lukket ned i marts, fik vi hurtigt indgået aftaler med arbejdsgiverne om fleksibilitet, så medarbejderne i den helt ekstraordinære situation kunne varetage opgaver i kritiske funktioner på andre tidspunkter, lokaliteter eller områder end normalt. Aftaler, som arbejdsgiverne igen og igen har understreget var livsnødvendige for at komme igennem 1. bølge. Vi indgik også aftaler om afvikling af frihed for hjemsendte medarbejdere, og om udlån af medarbejdere fra regioner til kommuner og omvendt. Sidst men ikke mindst fik vi presset arbejdsgiverne til at skaffe hjemmel til løndækning til hjemsendte medarbejdere i øget risiko eller med pårørende i øget risiko.

Vi har truffet mange svære beslutninger. Det har været vanskelige vilkår for alle i en svær tid for hele Danmark. Arbejdsgiverne fik under 1. bølge den fleksibilitet, som de har sukket efter i mange år. Men de skal ikke forelske sig i den, for det var som sagt en ekstraordinær løsning i en ekstraordinær situation. Der blev slækket på principielle grundstene i den danske model. Det er væsentligt at finde den rette balance mellem fleksibilitet og lokale, kollektive rammer. Den danske model skal også fungere på arbejdspladserne og i kommuner og regioner. Og så vi har også kunnet se, at langt det meste under corona faktisk har kunnet håndteres inden for overenskomsterne. Mange ansatte har desuden frivilligt budt sig til, når der lokalt skulle findes løsninger.

Erfaringerne fra corona-håndteringen her i Forhandlingsfællesskabet er, at ikke alle aftaler var perfekte, men under omstændighederne fik vi løst det godt. Der er også nogle vigtige læringspunkter, som vi har taget med videre. For eksempel at den lokale dialog og samarbejde er utrolig vigtig – også i krisestunder. Da vi for nylig indgik en ny fleksibilitetsaftale med KL for de nordjyske kommuner, var det derfor med forudsætning om lokale aftaler. Og så sent som i går forhandlede vi ny fælleserklæring for de 69 kommuner, der pt. er omfattet af restriktioner som følge af højt smittetryk.

Lærerne kom endelig i mål

Den danske model har også leveret varen for lærerne – endelig! Det har set sort ud og taget meget lang tid, men til sidst lykkedes det for KL og LC at indgå en arbejdstidsaftale. Vi har støttet lærerne i, at der blev fundet en løsning inden OK-21, som kunne bringe underviserområdet bort fra den lovregulerede arbejdstid. Lærernes arbejdstid var som bekendt med til at gøre OK-18 meget dramatisk. Nu er en væsentlig knast ryddet af vejen, og det er jeg både meget glad og utrolig lettet over. Det blev samtidig et vigtigt punktum for Anders Bondo Christensens mangeårige indsats i LC og Forhandlingsfællesskabet.

Gode forberedelser til OK-21 trods forhindringer

Efter OK-18 gik vi i gang med en tidlig forventningsafstemning forud for OK-21. Vi fik udarbejdet fælles pejlemærker for OK-21 om seniorer, attraktive arbejdspladser, arbejdsmiljø og en lønudvikling der følger den private og lokal løn som giver mening for alle faggrupper. Pejlemærkerne drøftede vi på en OK-konference i november sidste år. Vi var derfor godt i gang med forberedelserne i starten af 2020.

Da coronakrisen ramte i marts, blev vi desværre nødt til at sætte meget af arbejdet i bero, og vi måtte helt aflyse den planlagte OK-konference i marts. I lang tid diskuterede vi udsættelse, men senere genoptog vi forberedelserne med væsentlig kortere tid til rådighed for drøftelserne hos os selv og med arbejdsgiverne.

Nu skal forhandlingserklæringen stå sin virkelige prøve ved OK-21. Vi har vi haft mange konstruktive drøftelser om en række emner, som jeg håber kommer os til gode i forhandlingsforløbet. Vi har bl.a. haft fælles indsatser med arbejdsgiverne om fuldtid, arbejdsmiljø og seniorer. Her har vi haft en god og konstruktiv dialog, som vi bærer med ind til OK-21 – tak for det. Det har krævet hårdt arbejde, for det har været svært at få et tillidsbaseret rum, selvom vi for eksempel har en fælles interesse i at fastholde seniorer.

Samtidig vil jeg også kvittere for det gode partssamarbejde i perioden i SPARK, Fremfærd, Væksthus for ledelse, VPT og Ekspertrådgivningen, samt for de politiske drøftelser ved dialogmøderne og § 3-møderne.

Endelig er der mange andre vigtige emner, som også har fyldt på dagsordenen i år. Blandt andet nærhedsreform, seksuelle krænkelser, budgetlov og EU-mindsteløn. De emner vil jeg ikke komme nærmere ind på i dag.

Mange bud på økonomisk bagtæppe

De samfundsøkonomiske rammer for en overenskomstforhandling er altid af stor betydning. I år har corona kastet lange skygger og stor usikkerhed over økonomien. Mange private job er forsvundet – andre job er kommet til. Milliardbeløb er pumpet ud for at holde hånden under dansk økonomi. Men det er engangsbeløb, og der må og skal stadig være plads til varige investeringer i velfærden. Coronakrisen har om noget lært os, hvor sårbare vi er, hvis den offentlige sektor ikke er velfungerende.

Vi hæfter os ved, at der i økonomiaftalerne for 2021 er enighed om, at regeringen dækker de merudgifter, som kommuner og regioner har haft og vil få i forbindelse med håndteringen af corona. Det har vi også fokus på. Merudgifterne må ikke gå ud over hverken borgere, patienter eller de ansatte.

Den økonomiske krystalkugle er mere grumset, end den plejer at være. Der er større usikkerhed på længere sigt end normalt med forskellige prognoser for, hvordan dansk økonomi kan udvikle sig i årene frem. Den økonomiske usikkerhed risikerer også at forplante sig til forhandlingerne. Som parter risikerer vi at have meget forskellige billeder af, hvor økonomien er på vej hen.

Vi er klar til OK-21

Om få dage går forhandlingerne i gang. Jeg vil senere på dagsordenen præsentere vores generelle krav. Corona giver selvfølgelig en vis usikkerhed om forhandlingsforløbet og økonomien. Men vi er klar og forventer, at arbejdsgiverne også er det – med en fornuftig og solid økonomisk ramme under armen. Det er nødvendigt, hvis vi skal kunne se ind i en treårig overenskomstperiode, som arbejdsgiverne ønsker.

Selvom meget har været påvirket af corona, så er meget heldigvis også som det plejer. Vi har igen et politisk håndslag om, at ingen efterlades på perronen. Indholdet og brugen af håndslaget drøfter vi løbende under forhandlingerne. Vi har indgået forhandlingsaftaler med konfliktstrategi med mere. Vi har en køreplansaftale med arbejdsgiverne. Og så koordinerer vi med vore kolleger på statens område – akkurat som arbejdsgiverne også gør det.

Afslutning

Her på falderebet vil jeg takke for et godt og konstruktivt samarbejde i forhandlingsudvalget og bestyrelsen – ikke mindst under den ekstraordinære corona-håndtering og her op til OK-21.

Vi går nogle spændende forhandlinger i møde. Vi har gjort meget forarbejde for, at det ikke bliver lige så konfliktfyldte forhandlinger som ved OK-18. Men det ændrer ikke ved, at vi i Forhandlingsfællesskabet også skal stå sammen denne gang, så vi alle får et resultat med hjem, som vores medlemmer kan se sig selv i. Med fokus på reallønnen og konkrete forbedringer, som sammen kan være med til at udvikle attraktive arbejdspladser.

Til slut vil jeg også sige tak til sekretariatsudvalgene og sekretariatet for indsatsen i det forløbne år.

Med disse ord overlader jeg den mundtlige beretning til repræsentantskabets forhåbentlige velvillige behandling.